

De keuze van De Morgen **maandag:** muziek **dinsdag:** film **donderdag:** podium **vrijdag:** expo

ONZE AANRADERS

★★★★

James Ensor
in Musée d'Orsay,
Parijs (tot 4/2/2010)

James Ensor krijgt in Parijs een overrompend overzicht. Het moet nu maar eens zijn internationale doorbraak betekenen.

★★★★

Van Goghs brieven.
De kunstenaar aan het woord
in Van Gogh Museum,
Amsterdam (tot 3/1)

120 originele brieven van Van Gogh in de nabijheid van de werken waarover Vincent schreef.

The State of Thingsin Paleis voor Schone Kunsten,
Brussel (tot 10/1)

Kunstenaars Ai Weiwei en Luc Tuymans brengen hedendaagse artiesten samen.

Sam Dillemans schildert zijn2003-2009
Napelsstraat 32-34, Antwerpen
(tot 6/12)

Overrompende tentoonstelling van schilder Sam Dillemans in een garage op het Antwerps Eilandje.

Lajos Vajdain Koninklijk Museum voor Schone
Kunsten, Antwerpen (tot 17/1)

Vajda (1908-1941) is niet bekend bij ons maar zijn werk is boeiend. De Hongaars-Joodse avant-gardist was constructivist, surrealist en kunstenaar van het volk.

De zijderouteKoninklijke Musea voor Kunst en
Geschiedenis, Brussel (tot 7/2)

De expo trekt fascinerende parallellen met onze tijd.

Het orchideeënpaviljoenin Koninklijke Musea voor Schone
Kunsten, Brussel (tot 31/1)

Wellicht de meest Chinese van alle expo's van Europalia China.

Plans d'évasion, Michel François

in S.M.A.K., Gent (tot 10/1)

Een indrukwekkende retrospectieve van de Belgische kunstenaar Michel François.

Retrospectieve Elizabeth Peyton in Bonnefantenmuseum Maastricht

★★★★

Mooie fragiele portretten van hedendaagse society

■ 'Keith (From Gimme Shelter)'. Portret van Rolling Stone Keith Richards.

In het Bonnefantenmuseum in Maastricht loopt de grote retrospectieve Live Forever. Elizabeth Peyton. Het is een mooi overzicht van Peytons kleine, intieme en melancholische schilderijen.

DOOR JOZEFIEF VAN BEEK

De naam Elizabeth Peyton doet misschien niet meteen een bellefje rinkelen. Toch wordt de Amerikaanse genoemd als een van de leidende figuren in de wederopstanding van de schilderkunst sinds ze in 1997 samen met Luc Tuymans en John Currin in het Museum of Modern Art in New York tentoonstelde. Peyton is in zekere zin de portrettrekker te bewonderde rocksterren, royalty, klassieke schrijvers, maar evengoed vrienden en geliefden. Daarrussen is geen hiërarchie te zien, iedereen wordt met evenveel liefde afgebeeld.

Midden jaren tachtig studeerde Peyton aan de School of Visual Arts in New York, waarna ze terecht kwam in een kunstklimaat dat gedomeerd werd door conceptuele werken en postmoderne ironie. Kunstenaars als Jeff Koons en Cindy Sherman vierden hoogtij en de figuratieve schilderkunst was theoretisch failliet verklaard. In 1993 ontmoette ze echter Gavin Brown, die nu nog altijd haar galeriehouder is. Omdat Brown toen nog geen eigen galerieertent had, huurde het duo een kamer in het beroemde New Yorkse Chelsea Hotel. Daar toonde Peyton gedurende twee weken

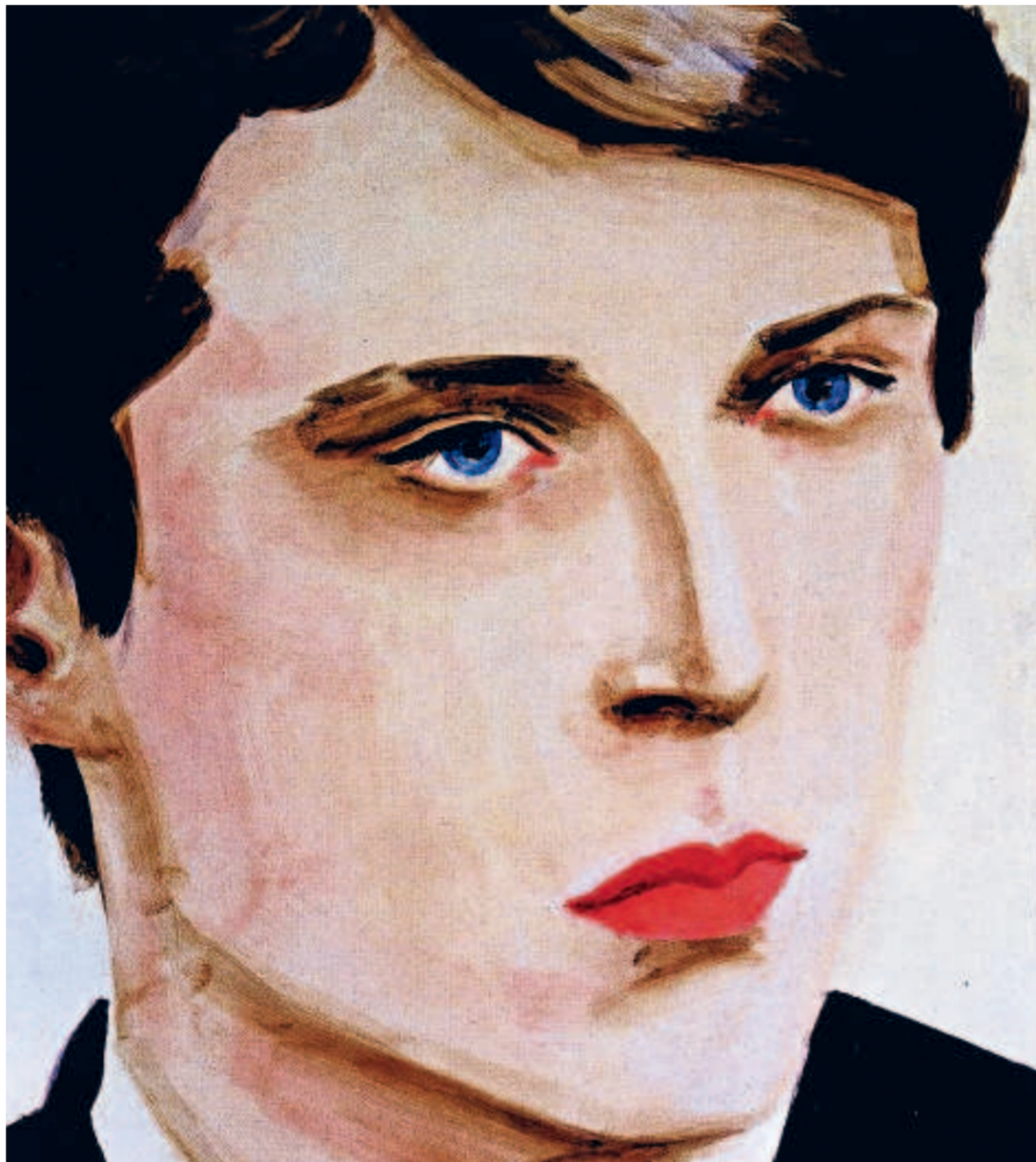
houtskooltekeningen van onder meer Napoleon, Marie Antoinette en Queen Elizabeth II. Al snel werd de expo de 'talk of the town' in het kunstwereldje.

In 1995 stelde Peyton tentoon in Browns galerie, haar eerste solo-expo in de echte kunstwereld. Ze toonde er vooral schilderijen van Kurt Cobain, die een jaar eerder zelfmoord had gepleegd. Zo verschoof haar thematiek van historische figuren naar hedendaagse helden. Toch is er van monumentaliteit geen sprake. Alle schilderijen zijn ongeveer even klein: 35 op 25 centimeter. Bovendien ontbreekt elke heroïek. Peyton schildert de geportretteerden vaak op het moment dat hun roem nog geen hoogtepunt heeft bereikt: Napoleon (1992) niet als keizer der Fransen, maar als de overwinnaar generaal in 1799. Al Gore (2000) als een idealistische jongeman en Kurt Cobain (1995) vóór zijn wereldwijde roem, drugs en Courtney Love.

Ook Bonnefanten toont een ruime tel met portretten van de betreur-

In dunne verfstréken portretteert Peyton rocksterren, klassieke schrijvers, maar evengoed vrienden en geliefden. Daartussen is geen hiërarchie te zien, iedereen wordt met evenveel liefde afgebeeld

de muzikant. Op een schilderij slaapt Cobain, op een ander zien we hem spelen met een kat. 'Princess Kurt' toont de zanger verkleed als prinses met een kroon en een jurk. Op de overige schilderijen staart hij

ILLUSTRATIES ELIZABETH PEYTON

■ 'Democrats are more beautiful (after Jonathan Horowitz)'. Hierop is een jonge Al Gore te zien is. In een intieme close-up zien we het gezicht van een bleke jongeman. Dromerig, maar vastberaden.

in de verte. Ook veel andere geportretteerden kijken weg. Met hun blik op oneindiglijken ze onaantbaar. Bijna altijd hebben ze een

Een duidelijk voorbeeld hiervan is het campagnebeeld 'Democrats are more beautiful (after Jonathan Horowitz)' waarop een jonge Al Gore te zien is. In een intieme close-up zien we het gezicht van een bleke jongeman. Dromerig, maar vastberaden.

Vaak schildert Peyton haar onderwerpen op een vluchtig, 'gestolen' moment. We zien de sterren in hun privéfeer: al lezend, slapend of starend in de verte. Hun afgewende blik, terlooping welken de suggestie van een snel genomen snapshot. Zoals foto's van paparazzi, maar dan liefdevol gemaakt. Zo zien we een fragiele Jarvis Cocker die zijn hoofd laat rusten op zijn arm.

Live Forever: Elizabeth Peyton, Bonnefantenmuseum Maastricht, tot 21 maart 2010, www.bonnefanten.nl

■ Portret van Miles Davis.

die hij rond 2006 maakte. Congo betekende een keerpunt in zijn werk. De slanke, dandyachtige figuren uit zijn vorige periode maakten plaats voor karaktervolle beelden

van gewone mensen die hij in Kinshasa op straat ontmoette.

In 2008 trok Vekemans voor het eerst naar Havana. Op het Prado, langsheen de Malecon, in achterkamers en cafés in Centro Havana verzamelde hij een hele reeks beelden die hij sindsdien verwerkt in zijn schilderijen. In de Cubaanse hoofdstad is zijn aanwezigheid niet onopgemerkt voorbij gegaan.

Momenteel is Vekemans er in overleg met het Museo Nacional de Bellas Artes om er in 2011 zijn Havanareeks te tonen. Daarna komt de tentoonstelling naar Vlaanderen. De Havanareeks zou wel eens de internationale doorbraak van de Antwerpse schilder kunnen betekenen. Dat zou overigens een verdiende erkenning zijn, die ook die andere -mans. Sam Dillemans, wel eens te beurt zou mogen vallen.

De overzichtstentoonstelling Bruno Vekemans loopt nog tot 17 januari 2010 in het Jacob Smitsmuseum, Sluis 155a, Mol.

Jennifer Hudson speelt Winnie Mandela in biopic

BRUSSEL ● Zangeres-actrice Jennifer Hudson zal de titelrol vertolken in een biografische film over Winnie Mandela, de door allerlei controverse geplaagde echtgenote van Nelson Mandela. Het scenario is gebaseerd op de biografie *Winnie Mandela: A Life* van Anne Marie du Prez Bezdrob. De regie is in handen van de Zuid-Afrikaanse cineast Darrell J. Roodt, die eerder onder meer *Cry, The Beloved Country* en *Sarafina* draaide.

Jennifer Hudson (*1981) werd bekend als de kandidate van *American Idol*, die in dat programma buiten de prijzen viel, maar wél een Oscar (voor beste vrouwelijke bijrol) kreeg toen ze in haar debuutfilm, de musical *Dreamgirls* uit 2006, zangeres Beyoncé Knowles van het scherm speelde.

De opnames voor de biopic *Winnie* beginnen in mei volgend jaar. Begin december komt *Invictus*, de nieuwe film van regisseur Clint Eastwood, over Nelson Mandela (vertolkt door Morgan Freeman) als eerste zwarte president van Zuid-Afrika, in roulatie in de VS. (JAN T.)

Jan Fabre veilt kunstwerk voor Wereld Aids Dag

BRUSSEL ● Jan Fabre laat een exemplaar van zijn kunstwerk 'Nen Assebak' veilen ten behoeve van Wereld Aids Dag. Het werk zal van 20 tot 30 november te koop worden aangeboden op veilingssite eBay. Het kunstwerk, een porseleinen asbak, toont de kunstenaar met open mond, rode bokkenhorens en tong.

De opbrengst van het kunstobject gaat integraal naar Sprinkle, een vzw die zich inzet ten voordele van aidsweeskinderen in Zuid-Afrika. De opbrengst van de veiling wordt bekendgemaakt op 1 december tijdens het Wereld Aids Dag-benefietconcert in zaal De Roma te Antwerpen. Op de affiche staan artiesten zoals Sioen, Zap Mama, Raymond van het Groenewoud, Tim Vanhamel, Roland, Ed Creme Grace Ques en Tom Pintens. Wie een bod wil uitbrengen op het kunstwerk kan terecht op www.ebay.be of www.werelddaidsdag.be.

Wereld Aids Dag wordt sinds 1998 op 1 december georganiseerd door de Wereldgezondheidsorganisatie van de Verenigde Naties (WGO). (HC)

Britse defensie onder vuur voor zware investeringen in 'Top Gear'

LONDEN ● De voorbije vijf jaar stelde de Britse defensie miljoenen ponden aan materiaal beschikbaar aan het populaire autoprogramma 'Top Gear'. Bovendien werkten militairen in totaal 141 werkdagen als figuranten bij het filmen van het programma en 48 dagen als hulp achter de schermen. Dat maakte het persagentschap Press Association bekend.

Het Britse ministerie van Defensie verdedigt zijn medewerking aan het programma met de stelling dat het 'een waardevolle manier is om het publiek bewust te maken van wat het leger doet'. Matthew Elliott van de drukingsgroep 'TaxPayers' Alliance is het daar niet mee eens en stelde in de Britse krant *The Independent*: 'Jeremy Clarkson (*'Top Gear'-presenter, 57*) achternaartijen in een tank is misschien leuk, maar je kunt het in deze tijden moeilijk als een militair topprioriteit beschouwen.' (ST)

Kim

'The Hoerengracht' te zien in Londen en weldra in 'thuisstad' Amsterdam

Assemblage van de Walletjes

'The Hoerengracht' is een beroemde installatie van het Amerikaanse kunstenaars-echtpaar Edward en Nancy Kienholz. Vanaf deze week is het kunstwerk te zien in de National Gallery, in maart verhuist het naar het Amsterdams Historisch Museum.

DOOR HAN CEELAN

Londen ● **'The Hoerengracht' is een getrouwe weergave van de wereldberoemde Amsterdamse hoerenbuurt, compleet met levensgrote vrouwenfiguren die uit ramen leunen en een straatje waar je doorheen kunt wandelen.**

Het werk wordt gezien als een baanbrekend voorbeeld van assemblagekunst omdat, aldus de National Gallery, het 'de grenzen slecht tussen galerieruimte en de echte wereld door objecten uit het echte leven te gebruiken om iets over het thema prostitutie te zeggen'.

In de jaren 60, 70 en 80 maakten Edward en later ook Nancy Kienholz meerdere van dit soort assemblages, waarbij ze vaak afgedankte voorwerpen gebruikten. In het werk 'Roxy's' (1961) beeldde Ed Kienholz bijvoorbeeld een bordje uit de jaren 40 uit, in een surrealistische encensering. Het werk was opgebouwd uit losse elementen die steeds opnieuw, afhankelijk van de beschikbare ruimte en meubelen, werden geïnstalleerd. 'The Beaney' (1965) stelde dan weer een bar voor. Dit werk bestond uit zeventien figuren onder gedimd licht en met bijbehorende achtergrondgeluiden.

50 gulden voor 5 minuten

Hedendaagse topkustenaars als Mike Kelley, Paul McCarthy, de Chapman Brothers, Tracey Emin en Damien Hirst werden allemaal beïnvloed door het werk van de Kienholzes.

'The Hoerengracht' werd door het echtpaar in de jaren 80 gemaakt in hun studio

■ Het kunstenaars-echtpaar Kienholz maakte een getrouwe weergave van de wereldberoemde Amsterdamse hoerenbuurt. Het werk slecht de grenzen tussen galerieruimte en de echte wereld.

in Berlijn, maar de twee verbleven wel enige tijd op de Amsterdamse Wallen om veldonderzoek te doen. "Ze vonden het maar niks dat er vrouwen de buurt in kwamen om te fotograferen", vertelde Nancy Kienholz bij de opening van de expo in Londen. "Maar toen ze beseften dat we 50 gulden boden voor een fotoshoot van 5 minuten, werden ze een stuk vriendelijker."

Nancy Kienholz beschreef het werk van haar en haar man, die in 1994 overleed, als van "een stuk voor voyeur". Volgens haar is het kunstwerk niet tegen, maar eerder voor prostitutie. "Ik hoop dat het een gunstig beeld geeft."

'The Hoerengracht' in maart naar Amsterdam verhuist hoeft niet te verbazen, maar dat ook de National Gallery het werk laat zien is opmerkelijk. Het Londense museum vertoont immers maar hoogst zelden hedendaagse kunst. Volgens curator Colin Wiggins kan 'The Hoerengracht' ech-

ter prima dienen om andere kunstwerken uit de collectie in een nieuw daglicht te plaatsen.

'The Hoerengracht' wordt gezien als een baanbrekend voorbeeld van assemblagekunst

"Het wemelt hier van de prostitutie", verklaarde Wiggins. Ter illustratie verwees hij naar werken als Rubens' 'De roof der Sabinse maagden', Courbets 'Les Femmes d'Alger' en naar Hogarths 'Marriage à-la-mode'. Op het laatste doek is een huilend kindhoerje te zien dat wordt voorgesteld aan een aristocratische man. "Veel van onze schilderijen

zijn veel verschrikkelijker en afschrikwekkender dan 'The Hoerengracht'", zei Wiggins. "Maar omdat ze in een gouden lijst worden getoond zien ze er mooi en veilig uit."

Hollandse schilderijen

Een speciale band bestaat er volgens de curator tussen de installatie en een aantal Hollandse schilderijen uit de 17de eeuw, waarop eveneens prostitutiescènes te zien zijn. Op een doek van Godfried Schalcken is het thema duidelijk: een vrouw op een bed krijgt geld van een verliefd kijkende man, terwijl Cupido toekijkt. Bij tijdgenoot Pieter de Hooch zijn de hints subtieler. Ogenscheinlijk is er slechts een feestje te zien. Maar wie goed kijkt ziet dat een man en vrouw een oester aanbiedt, terwijl zij haar mes suggestief in een glas wijn doopt. De goede verstaander wist dan genoeg.

The Prodigy dwingt feest van spartelende ledematen af in Vorst ★★★★★

Zo revolutionair en spannend als **The Prodigy** begin jaren 90 klonk, zal het wellicht nooit meer worden. De groep van Liam Howlett voerde woensdagavond dan ook een ongelijke strijd met haar eigen legende. Toch viel daar in Vorst Nationaal nauwelijks wat van te merken. In een afgeladen arena ging iedereen van de eerste beat tot de laatste fluim van huisclown Keith Flint door het lint. Zouden de 90s echt terug zijn, dan?

DOOR GUNTER VAN ASSCHE

Daar lijkt het alleszins op, nu grunge aan een opmars toe is en de erfenis van Human Resource, Prodigy en Daft Punk meer dan

FOTO ALEX VAN NIE

■ Huisclown Keith Flint. De nineties leken helemaal terug.

niet te na gesproken, werd er alleen geplukt uit Music For The Jilted Generation, Fat of the Land en de laatste cd Invaders Must Die. Die deed het dit jaar zo goed dat "Luke Me To The Hospital" en "The Omen" even onstuimig

werden onthaald als de bekende hymnes 'Poison' of 'Breathe'.

Nochtnans hadden die laatste songs het niet onder de markt: diepe bassen scheurden die trommelvies aan flarden, terwijl een schaduwbokkende Keith Flint en voodoodriester Maxim uit de kast kwamen als gedestoreerde ceremoniemeesters - zieldoos werden die hits afgevuurd.

Het hele plaatsje klopte: met een verzorgd decor, dat de suggestie wekte van een postnucleair slagveld, en een eerverend lichtshow, leek je meer dan eens in een parallelle dimensie te vertoeven.

En wie maalde er dan nog om dat de gedreaddoekte gids Maxim zich uitsluitend liet opmerken als "een vermoede demagoog met stopplappen als "this is for all my people" en "all my warriors, let me hear you?"

Indrukwekkende fotoveiling in Parijs

PARIS ● Zeldzaam werk van de Franse fotopionier Eugène Atget. Een portret van August Sander, een opmerkelijke lippenfoto van de onlangs overleden Amerikaanse fotograaf Irving Penn voor cosmeticiagent L'Oréal en monumentale naakten van Helmut Newton zijn de blikvangers op de fotoveiling die Sotheby's vandaag in Parijs organiseert. De veiling bevat een indrukwekkende selectie van in totaal 134 internationale foto's van uitstekende kwaliteit, afkomstig uit diverse verzamelingen.

De veertien foto's van Eugène Atget (1857-1927) worden gerekend tot de merkwaardigste die hij maakte. Ze zijn een voorbeeld van zijn documentaire aanpak van Parijs en de voorsteden in het begin van de twintigste eeuw: straatscènes, cafés, passpopen, hoeren en kermissen. De foto *Versailles Maison Cloak*, met een prostituee voor een bordje (1921), wordt geschat op 50.000 à 70.000 euro.

Onbekend werk van Atget aangeboden: *Sans Titre (Homme)* is zijn enige studie van een mannelijk naakt (60.000 à 80.000 euro). Voorts wordt er werk geveild van Brassat, André Kertész, Karl Blossfeldt, Robert Mapplethorpe, Hiroshi Sugimoto en David LaChapelle.

Het tweede deel van de veiling is gewijd aan de stichting Michel & Michèle Auer. De Auer Photo Stichting in Hermance vlak bij Genève bestaat veertig jaar en beschikt over een indrukwekkende verzameling van camera's, foto's, boeken en postkaarten. De benefietveiling van 73 loten moet dienen ter ondersteuning van de activiteiten van de stichting en de uitbreiding van het museum. De loten bestrijken de hele fotogeschiedenis met onder meer zeldzame daguurtypieën uit Japan, afdrukken van de Amerikaanse straat- en misdaadfotograaf Weegee en een naakt van Frantisek Drtikol. (ER)

www.sothebys.com

Sterk Vekemans-overzicht in Jacob Smitsmuseum

★★★★

Een bizar fin-de-sièclegevoel

In het kleine maar dynamische Jacob Smitsmuseum in Mol is zopas de overzichtstentoonstelling van de Antwerpse schilder Bruno Vekemans van start gegaan. Vekemans toont er een zestigtal werken uit de laatste tien jaar van zijn carrière, met verstilde stadslandschappen, portretten en werken uit zijn omvangrijke Congoreeks. Hij licht eveneens een tipje van de sluier van de Havanareeks.

DOOR JAN DE ZUTTER

Afscheidnemend conservator Ivo Verheyen plaatste Vekemans in zijn welkomstwoord in de lijn van de nieuwe Vlaamse figuratieve schilders zoals de inter-

nationaal gersonommeerde Luc Tuymans en Michaël Borremans en het nog steeds niet doorgebroken, maar daarom niet minder fascinerende genie van Sam Dillemans. De 57-jarige Vekemans is een autodidact die de liefde voor het schilderen als kind oppikte door in bewondering te kijken naar de landschapsschilders op de dijk van Oostende en tijdens bezoeken aan het Museum voor Schone kunsten in Antwerpen. Sinds hij in de jaren 80 zijn eerste tentoonstellingen maakte, richtte hij zich op vrij klassieke thema's: mensen en landschappen. Hij verzamelde zijn materiaal in de vorm van foto's, eerst uit tijdschriften, de laatste tijd bij bevriende fotografen met wie hij samen op stap gaat. Met de computer zuivert hij alle details uit het fotografisch referent weg, tot er enkel lijnen en vlakken

overblijven, die hij overbrengt op papier of doek. Dat resulteert in grafische, gestileerde en afstandelijke schilderijen. Ondanks het getempereerde kleurenpallet valt vooral Vekemans talent als colorist op: hij schildert rijk blauwen, diepe roden of warme okertinten die in transparante lagen over de stralke lijnvoering komen te liggen en af en toe contrasteren met een fel wit of een heldere kleur. De wereld die Vekemans schildert, is stil en loom. Zijn onderwerpen hebben een bizar fin-de-sièclegevoel over zich; een soort hedendaags spleen dat als een sluier over de werken hangt en de toeschouwer vereenzaamd achter laat.

In de tentoonstelling zien we de portretten van jazzmuzikanten, dansers en café-gangers uit zijn vroege periode, naast de recentere schilderijen uit de Congoreeks